

PAPA FRANCESC
AUDIÈNCIA GENERAL

Dimecres, 7 de setembre de 2022

Catequesi sobre el discerniment n. 2. Un exemple: Ignasi de Loiola

Benvolguts germans i germanes, bon dia!

Continuem la nostra reflexió sobre el discerniment —en aquest temps parlarem cada dimecres del discerniment espiritual— i per a això pot ajudar-nos fer referència a un testimoni concret.

Un dels exemples més instructius ens l'ofereix sant Ignasi de Loiola, amb un episodi decisiu de la seva vida. Ignasi es troba a casa convalescent, després d'haver estat ferit en una cama en batalla. Per a treure's l'avorrit demana algun llibre per llegir. A ell li encantaven els llibres de cavalleria, però lamentablement a casa seva només hi havia vides de sants. Una mica a desgrat s'hi avé, però en llegir-les comença a descobrir un altre món, un món que el captiva i sembla competir amb el dels cavallers. Queda fascinat per les figures de sant Francesc i sant Domènec i sent el desig d'imitar-los. Però també el món cavalleresc continua fascinant-lo. I així sent dintre seu aquesta alternança de pensaments, els cavallerescos i els dels sants, que semblen ser equivalents.

Ignasi comença també a notar-ne les diferències. En la seva autobiografia —en tercera persona— escriu: «Quan pensava en allò del món» —s'entén que vol dir en les coses cavalleresques— «li plaïa molt; però quan per cansament les va abandonar, es va trobar buit i decebut; en canvi, anar a Jerusalem descalç, no menjar altra cosa que herbes, practicar totes les austeritats que havia conegut com habituals en els sants, eren pensaments que no sols el consolaven mentre els tenia, sinó que el deixaven satisfet i ple d'alegria després d'abandonar-los» (n. 8), li deixaven un rastre d'alegria.

En aquesta experiència podem notar sobretot dos aspectes. El primer és el temps: és a dir, els pensaments del món al principi són atractius, però després perden interès i deixen buits, descontents. Els pensaments de Déu, contràriament, susciten al principi una certa resistència —«Això avorrit dels sants no tinc ganes de llegir-ho»—, però quan els llegeixes et porten una pau desconeguda, que dura molt de temps.

L'altre aspecte és el següent: el punt d'arribada dels pensaments. Al principi la situació no sembla tan clara. Hi ha un desenvolupament del discerniment: per exemple, entenem què és el bé per a nosaltres no de manera abstracta, general, sinó en el recorregut de la nostra vida. En les regles per al discerniment, fruit d'aquesta experiència fonamental, Ignasi hi posa una premissa important que ajuda a comprendre aquest procés: «Als qui van d'un pecat mortal a un altre, el diable acostuma normalment a proposar-los plaers aparents, assegurant-los que tot va bé, fent-los imaginar delícies i plaers sensuals, per mantenir-los millor i fer-los créixer en els vicis i pecats. Amb aquests el bon esperit actua d'una altra manera: estimula la seva consciència cap al remordiment amb el judici de la raó» (Exercicis Espirituals, 314); però això no és bo.

Hi ha una història que precedeix els qui discerneixen, una història que és imprescindible conèixer, perquè el discerniment no és una mena d'oracle o fatalisme o alguna cosa de laboratori, com triar a sorts les dues possibilitats. Les grans preguntes sorgeixen quan hem recorregut un tram de camí, i és a aquest camí que hem de tornar per entendre què

busquem. Si repasses una mica la vida, et preguntes: «Per què camino en aquesta direcció, què estic buscant?», i aquí és on s'ha de discernir. Ignasi, quan estava ferit a casa dels seus pares, no pensava precisament en Déu o en com reformar la seva vida, no. Ell té la seva primera experiència de Déu escoltant el seu cor, que li mostra una inversió curiosa: les coses a primera vista atractives el deixen decebut i en altres, menys atractives, sent una pau que perdura en el temps. També nosaltres fem aquesta experiència, moltes vegades comencem a pensar una cosa i ens quedem allí, i després en quedem decebuts. En canvi, fem una obra de caritat, fem alguna cosa bona i estem feliços, et ve un bon pensament i estem feliços, alegres, és una experiència nostra. Ell, Ignasi, fa la primera experiència de Déu quan escolta el seu cor que li mostra una curiosa inversió. Això és el que nosaltres hem d'aprendre: escoltar el nostre cor. Per a conèixer què passa, quina decisió hem de prendre, opinar sobre una situació, cal escoltar el nostre cor. Nosaltres escoltem el que diuen per televisió, ràdio, mòbil, som mestres de l'escolta, però jo et pregunto: Tu saps escoltar el teu cor? Tu t'atures per a dir: «Com està el meu cor? Està satisfet, està trist, busca alguna cosa?» Per a prendre bones decisions cal escoltar el nostre cor.

Per això Ignasi suggerirà llegir les vides dels sants, perquè mostren de manera narrativa i comprensible l'estil de Déu en la vida de persones no gaire diferents de nosaltres, perquè els sants eren de carn i ossos com nosaltres. Les seves accions parlen a les nostres i ens ajuden a comprendre'n el significat.

En aquest famós episodi dels dos sentiments que tenia Ignasi, un quan llegia les coses dels cavallers i un altre quan llegia la vida dels sants, podem reconèixer un altre aspecte important del discerniment, que ja vam mencionar la setmana passada. Hi ha una aparent casualitat en els esdeveniments de la vida: tot sembla néixer d'un banal contratemps: no hi havia llibres de cavalleria, sinó només vides de sants. És un contratemps que, malgrat tot, tanca un possible punt d'inflexió. Només després d'un temps Ignasi se n'adonà, i en aquell moment li dedicarà tota l'atenció. Escolteu-ho bé: Déu treballa a través dels esdeveniments no programables, aquell per casualitat, per casualitat m'ha passat això, per casualitat he vist aquesta persona, per casualitat he vist aquesta pel·lícula, no estava programat, però Déu treballa a través dels esdeveniments no programables, i també en els contratemps: «Volia sortir a passejar però em feien mal els peus i no m'hi he vist amb cor.» Contratemps. Què et diu Déu? Què et diu la vida en aquesta situació? Ho hem vist també en una passatge de l'Evangeli de Mateu: un home llaurava un camp i es va trobar casualment un tresor enterrat. Una situació completament inesperada. Però l'important és que ho reconeix com un cop de sort en la seva vida i decideix en conseqüència: ven tot el que té i compra aquell camp (cf. 13,44). Us vull donar un consell: estigueu atents a les coses inesperades. Aquell que diu: «Allò que em va passar per casualitat jo no m'ho esperava.» La vida et parla allí, et parla el Senyor o et parla el diable? Algun d'ells. Però hem de discernir sobre com reacciono jo davant les coses inesperades. Estic tan tranquil a casa, i "pam", arriba la sogra. Com reacciones amb la sogra? És amor o tens un altre sentiment? I fas el discerniment. Treballo a l'oficina tan tranquil i ve un company per demanar-me diners. Com reacciones? Hem de veure com reaccionem quan vivim situacions que no esperem i així aprenem a conèixer com es mou el nostre cor.

El discerniment és l'ajuda per a reconèixer els signes amb els quals el Senyor es deixa trobar en situacions imprevistes, fins i tot desagradables, com ho va ser per a Ignasi la ferida de la cama. D'aquestes en pot néixer unencontre que canvia la vida per sempre, com el cas de sant Ignasi. Pot néixer alguna cosa que et faci millorar el teu viatge o empitjorar-lo, no ho sé, però ves amb compte perquè el fil conductor més bonic ens ve

donat per les coses inesperades: «Com reaccio davant d'això?» Que el Senyor ens ajudi a sentir el nostre cor i a veure quan és ell qui actua i quan no ho és i és una altra cosa.